

Рагослав Рагев

Как се пише ЕСЕ

история
теория
практика
хрестоматия

*библиотека
за учителя по
литература*

РАДОСЛАВ РАДЕВ

**КАК
СЕ ПИШЕ
ЕСЕ**

история, теория, практика
и хрестоматия

КАК СЕ ПИШЕ ЕСЕ

история, теория, практика
и хрестоматия

Второ преработено издание

Книгата е одобрена от Министерството на образованието и науката и е включена в списъка на учебно-помощната литература.

Указание за организиране на учебната работа по български език и литература в общообразователните и професионалните училища за учебната 1993-1994 г. София, 1993 г., с.58.

© Радослав Димитров Радев
© Пеньо Семов Пенев, художник
с/о Jusautor
ISBN 954-579-057-1

РАДОСЛАВ РАДЕВ

КАК СЕ ПИШЕ ЕСЕ

история, теория, практика
и хрестоматия

«СЛАВЕНА»®

1998 година

УВОДНО ЕСЕ

Дълго време обучението в писане на есе се изразяваше само в няколко общи думи, свеждащи се до свободна изява, личносно начало и връзка със съвременността. След тези „указания“ учениците от IX клас пишеха съчинение за Дон Кихот и с това се смяташе, че са опознали есето. Без да изучават жанра, те пристъпваха към неговото овладяване. В учебната програма се включваха разказът, фейлетонът, повестта, романът, с техните национални особености, но не бе посочен нито един автор, който е писал есета. Така учителите и учениците изпадаха в положението на джуровските селяни, мислеще динята за камилско яйце.

Есето е преди всичко определен начин на мислене, възприемането му не зависи от никакви критерии, нито от изчакване на подходящата възраст, за да се разкрият изведнъж особеностите му и с това да се започне работа върху него. То изисква градеж - постепенно и упорито натрупване на умения чрез усвояване на определено културно пространство. Запознаването с есето включва не само откриване на подходяща форма за писане, а преди всичко осмисляне на идеи, които имат своята проекция в ежедневието на човека, в историята на народа ни и в развитието на световната цивилизация. Ето защо уточняването на методиката за работа върху есе не може да мине без вглеждане в миналото, в корените на родния есеизъм и без обясненията за неговото съществуване.

Някога Атанас Далчев предвиждаше голямо разпространение на есето и очакваше, както кактусите в Австралия, то да покрие огромни площи, а хората да се борят, за „да запазят житото и живота си“. Но днес влизаме в литературната нива и питаме: Къде е? Отговорът е по Далчевски неопределен: „Куку“ чуваше се там гласа на птица...”

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводно есе	5
I. Есето в българската литература	6
II. Възгледи на българските творци за есето	18
III. Практически насоки за работа върху есе в българското училище	24
1. Подготовка за работа върху съчинение-разсъждение (есе) в шести клас.	28
2. Съчинение-разсъждение (есе) в седми клас.	39
3. Работа върху есе в VIII-XI клас	50
IV. Български автори на есета. Библиография	62
V. Приложение	66
1. Теофраст	67
Характери	67
2. Мишел дьо Монтен	69
За съня	69
3. Томас Ман	72
Из „Пътуване по море с Дон Кихот“	72
4. Димо Кьорчев	74
Размишления върху интересното	74
Смехът	76
Из „Тъгите ни“	79
5. Кирил Кръстев	82
Дебели книги	82
Философия, мебели, белетристика	84

Културен развой	87
6. Иван Хаджийски	91
Размишления върху честността	91
7. Константин Гълъбов	93
Инфлация	93
Човекът на Кавала, човекът на Рибния буквар, Човекът на Балкана	94
8. Боян Болгар	98
Глифада, влюбената	98
За и против труда	103
Излиза, прочее, че Бай Ганьо е бил древен атинянин	109
9. Стефан Станчев	111
Обожественото българско слово	111
10. д-р Найдено Шейтанов	115
Жреци на словото	115
Халюцинации	120